

На основу члана 43 став 50 Статута Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, број 201/2018, 207/2019, 213/2020, 214/2020, 217/2020, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23 и 245/23), Сенат Универзитета у Београду, на седници одржаној 21. јуна 2023. године, усвојио је документ

СТРАТЕШКЕ ВРЕДНОСТИ И РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Баштинећи традицију Велике школе, прве српске високе школе, Универзитет у Београду, већ дуже од два столећа, представља најзначајнији регионални високообразовни и научноистраживачки центар. Као установа од националног значаја, Универзитет у Београду све време непосредно прати развој модерне српске државе. Данас, са својим 31 факултетом, 11 института и Библиотеком, те близу 100 хиљада студената, више од 10 хиљада запосленог особља, од чега преко 5 хиљада наставника и научних истраживача са титулом доктора наука, са заступљеношћу жена око 56%, по свим показатељима, Универзитет у Београду, у међународним размерама, спада у категорију великих високошколских институција. Сваке године, просечно, на бази података из претходне деценије, диплому Универзитета у Београду, на неком од његових 360 студијских програма на сва три нивоа студија, стекне око 13500 студената. Наставници и истраживачи Универзитета објаве око 4500 радова годишње у најугледнијим научним часописима.

Универзитет у Београду сада чине: Архитектонски факултет, Биолошки факултет, Економски факултет, Електротехнички факултет, Електротехнички институт „Никола Тесла“, Географски факултет, Грађевински факултет, Хемијски факултет, Институт „Михајло Пупин“, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Институт за филозофију и друштвену теорију, Институт за физику, Институт за хемију, технологију и металургију – ИХТМ, Институт за медицинска истраживања, Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство, Институт за мултидисциплинарне студије, Институт за нуклеарне науке Винча, Институт за примену нуклеарне енергије – ИНЕП, Машински факултет, Математички

факултет, Медицински факултет, Пољопривредни факултет, Правни факултет, Православни богословски факултет, Рударско-геолошки факултет, Саобраћајни факултет, Стоматолошки факултет, Технички факултет у Бору, Технолошко-металуршки факултет, Факултет безбедности, Факултет за образовање учитеља и васпитача, Факултет организационих наука, Факултет политичких наука, Факултет спорта и физичког васпитања, Факултет ветеринарске медицине, Факултет за физичку хемију, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Фармацеутски факултет, Филолошки факултет, Филозофски факултет, Физички факултет, Шумарски факултет, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, и сам Универзитет у Београду – Ректорат, као одвојена и независна правна лица.

Визија. Универзитет у Београду је водећа високообразовна и научно-истраживачка институција Југоисточне Европе која негује највише стандарде квалитета, етике, солидарности, једнакости, одрживости, поштовања људских права и слобода. Са студентом и ради студента извршних компетенција, Универзитет развија своје образовне и научне потенцијале. Као заједница самосталних образовних и научноистраживачких институција, од посебног друштвеног значаја, координирано делује са циљем обезбеђења услова за реализацију најквалитетнијих студијских програма и најамбициознијих научноистраживачких пројеката.

Мисија. Универзитет у Београду је образовна институција у чијем средишту је студент, која пружа оптималне услове за учење, истраживање, праксу и ангажовање будућим лидерима конкурентним на тржишту рада и способним да решавају сложене професионалне проблеме у реалном окружењу. Отворен је за размену педагошких и истраживачких искустава са другим институцијама, и спреман да своје капацитете стави на располагање широј друштвеној заједници у функцији адекватне примене знања и технологија са циљем њеног стабилног и одрживог развоја. Универзитет је међународно призната високошколска установа, атрактивна за талентоване и мотивисане студенте, инкубатор запошљавања, која ужива углед средине отворене за сарадњу и студирање, за истраживања, иновације и предузетништво, саветник привреде и државе, друштвено одговоран партнер заједнице у унапређењу општег благостања.

Вредности које Универзитет заступа и негује.

Савремено знање – тежи академској изврсности у откривању, очувању и ширењу корисних теоријских и практичних знања;

Лидерство – посвећен је изврсности и негујемо став да ништа није немогуће, те у складу са тим тежимо сталним иновацијама у образовању, научноистраживачком раду и предузетништву;

Интегритет – промовише и развијамо етично и одговорно понашање и лидерство, зарад општег добра;

Академске слободе – заговара академску независност, отвореност за различите идеје, интелектуалну радозналост, слободу мишљења и изражавања;

Међународна сарадња – успоставља и унапређује сарадњу са иностраним школама и институтима;

Неговање различитости – промовише принцип једнаких шанси и правичног третмана свих, независно од статуса, старости, етничке и родне припадности;

Сарадња – развија се заједно са нашим академским и пословним партнерима, размењујући идеје, искуства и знање;

Брига о животној средини и општем добру – брине о животној средини, одрживом развоју и потребама шире друштвене заједнице.

ПРВИ СТРАТЕШКИ ЦИЉ КВАЛИТЕТНА НАСТАВА

Циљеви Универзитета у Београду у области наставних активности су:

- Развој система образовања са студентом у средишту
- Обезбеђење високог квалитета савремене наставе
- Обезбеђење националне акредитације за програме
- Брига о запошљавању дипломаца Универзитета
- Развијање мултидисциплинарних студијских програма на свим нивоима студија
- Развијање међународних студијских програма у директној сарадњи са реномираним партнерима, или као резултат међународних пројеката

- Обезбеђење аутономије у дефинисању наставних садржаја
- Школовање студената за занимања и професије које сада не постоје и о којима не знамо много – обезбедити присуство преносивих теоријских и практичних наставних садржаја у студијским програмима
- Обезбеђивање квалитетне уџбеничке литературе и учила упоредивих са најбољим училима у свету
- Развијање критичког мишљења код студената – неговање сучељавања ставова и идеја, и културе изношења критичког мишљења међу члановима академске заједнице
- Неговање високих стандарда етичности наставничког позива, као и високих стандарда обављања испита и оцењивања студената; превентивно деловање у спречавању варања на испитима – етичке, дисциплинске и техничко-процедуралне мере
- Развијање програма целоживотног учења

Универзитет у Београду негује традицију која у средиште образовног процеса поставља ђака – студента. Уважавајући особености личности, жеље, опредељења, способности и остале различитости међу студентима Универзитет је посвећен образовању студената које омогућава квалитетно учење и развој размишљања подстичући креативност и способност критичког размишљања. При томе Универзитет посебно води рачуна да образује и формира стручњаке и грађане који треба у пракси да остварују просперитетан развој друштва. Имајући у виду дугорочне перспективе развоја образовања нагласак је на развоју способности и компетенција наших студената које одговарају савременим цивилизацијским тековинама, динамичним потребама развоја друштва и способности прилагођавања променама које се дешавају у друштвеном окружењу.

Квалитет наставе на Универзитету мора се заснивати на дугој традицији, високом професионализму наставника и сарадника, доброј организацији и савесном извођењу наставе. Материјална база наставног процеса, просторни ресурси и савремена наставна средства морају бити савесно одржавани и иновирани. Посебна пажња је посвећена очувању квалитета предавања и вежби, критеријума

оцењивања и уважавању институције завршних испита. То захтева стално унапређивање педагошких компетенција наставника и сарадника, као и јачање веза између научних истраживања, праксе и дидактике. Приоритети су континуирано унапређивање метода рада и прилагођавање новим околностима, подизање капацитета за примену проблемске наставе и развијање критичког мишљења. Такође, иновирање метода оцењивања, континуирано праћење рада студената и тестирање исхода учења. Због тога је изузетно важно учешће наставника и сарадника у реализацији научноистраживачких пројеката и укључивање студената докторских студија у истраживачке програме. Универзитет подстиче интернационализацију као начин унапређења наставе кроз доношење заједничких програма са другим универзитетима, мобилност наставника, сарадника, студената и ненаставног особља.

Студије на Универзитету су усклађене са студијама на угледним високошколским установама у свету. У том циљу перманентно се прати развој високог образовања на универзитетима сличне репутације. Акредитација студијских програма подразумева највиши ниво транспарентности. Акредитација једног студијског програма треба да се спроводи само једном и да дозвољава могућност мањих измена у циљу усклађивања са развојем науке и педагошко-дидактичке праксе. Универзитет прати његову реализацију, а факултети процес одвијања наставе, уз уважавање академских слобода наставника и сарадника.

Универзитет води рачуна о могућностима запошљавања стручњака које школује. У том циљу успоставља начине праћења савремених потреба друштва и у складу с тим усмерава свој будући развој. Залаже се за развој сарадње са различитим друштвеним субјектима, као и органима државне управе и локалне самоуправе. Подстиче код факултета увођење стручних пракси у државним органима, различитим организацијама и предузећима за студенте током студија, укључивање ваннаставних активности и интензивно промовише своје програме. Ради на поспешивању различитих програма запошљавања. Уписне политике факултета се усклађују са потребама друштва и привреде, као и пројектованим променама на тржишту рада. У том циљу афирмише се рад Савета послодаваца на

факултетима и његова улога у креирању и перманентном иновирању студијских програма, у складу са актуелним захтевима тржишта рада. Универзитет води бригу о усклађености компетенција дипломаца са потребама међународног тржишта рада и стандардима међународних професионалних удружења.

Универзитет у Београду већ дуже од пола столећа реализује интер-, мулти- и трансдисциплинарне студијске програме последипломског нивоа. Модерно време захтева отварање те могућности и на нивоу основних академских, а можда и струковних, студија. Јасно дефинисане четири групације факултета, са дефинисаним њиховим матичностима по научним областима, у оквиру сваког од четири научна поља, представљају добру основу за адекватно међуинституционално повезивање и поделу одговорности при акредитовању и реализацији оваквих програма. Мултидисциплинарни програми, засновани превасходно на фундаменталним и преносивим знањима, треба да школују кадар који ће се лако прилагодити разнородним пословним изазовима и занимањима будућности.

У сарадњи са партнерима из иностранства Универзитет развија и реализује партнерске међународне студијске програме свих нивоа. По правилу, они се реализују на страном језику, најчешће енглеском, али понекад и на српском, ради промоције нашег језика и културе. Тежи се превасходно сарадњи са престижним међународним високошколским установама. Укључивање у међународне пројекте један је од приоритета, као и развијање нових студијских програма на њиховој бази. Ради промоције наведених програма у иностранству развијају се одговарајуће информационе платформе и маркетиншке стратегије. Поред тога, Универзитет настоји да реализује што већи број међународних летњих школа.

Универзитет је чврсто опредељен за самосталан академски рад. То подразумева организациону, финансијску и политичку аутономију. Залаже се за ексклузивно право струке да одређује унутрашњу организацију, начин управљања, услове и режим студирања и обављања научноистраживачког рада. Универзитет сматра својим неприкосновеним правом избор студената који ће студирати на њему. То укључује и вођење политике уписа на факултете и студијске програме.

Универзитет подстиче развој слободног образовног простора и слободу перманентне критике. Строго води рачуна о очувању академских критеријума и спречавању девалвације докумената и диплома које издаје.

Високо образовање Универзитет види у служби развоја друштвене заједнице. Као кључна институција савременог друштва и највиша образовна институција националног карактера Универзитет континуирано прати друштвени развој и анализира потребе шире друштвене заједнице те у складу са развојем науке и струке у свету уводи нове студијске програме и наставне садржаје за перспективна занимања и професије. Неопходно је стално усклађивање номенклатуре занимања са реалним стањем, на државном нивоу, и потребама у земљи. Нове потребе које се појављују критички се анализирају и проверавају да би се избегло увођење занимања и садржаја наставе краткотрајног карактера ради пролазних потреба тржишта и привреде. Неопходно је обезбеђивање међународно упоредивих и примењивих знања кроз прилагођавање наставних садржаја и наставних метода са садржајима и методама на референтним институцијама у Европи и свету.

Имајући у виду да је квалитетна уџбеничка литература основа наставе, неопходно је подстицање израде уџбеника за све предмете и осавремењивање већ постојећих. Универзитет ће са своје стране, али и препорукама факултетима утицати да се на различите начине стимулишу аутори како за њихово писање, тако и за превођење најбољих уџбеника. Требало би, такође, препоручивати коришћење, као допунске, и литературу на страним језицима.

Критичкомишљење је способност коју треба развијати код ученика на свим нивоима школовања. Оно мора да буде имплементирано у наставни процес на нивоу високог образовања. Универзитет подстиче сучељавање различитих ставова како у оквиру формалног, тако и неформалног образовања. Организује, подржава и подстиче пројекте, радионице, округле столове и расправе. Достојанство критичког мишљења и уважавање различитих ставова мора да буде изражено у пуном сјају, укључујући и реформске процесе, али и неговано као саставни део образовног система и система вредности нашег друштва.

Универзитет подржава рад и доступност литературе студентима и истраживачима. Централну улогу у овим процесима имају

Универзитетска библиотека, као матична, и библиотеке факултета, које у својим читаоницама обезбеђују адекватне услове за рад, као и издавачи стручних и научних публикација. Универзитет, преко својих чланица, обезбеђује доступност савремених уџбеника домаћих и иностраних аутора.

Универзитет заузима етички вршну позицију у друштву. Због тога он уважава највише стандарде етичности у држави. Наставници и сарадници у сваком тренутку на Универзитету и ван њега негују универзалне моралне вредности. Интегритет и достојанство студента се у свакој прилици поштују и уважавају, док хијерархија универзитетских звања чува углед универзитетског професора као највишег звања на Универзитету. Све провере знања су подложне увиду јавности и екстерној евалуацији кроз архивирање одређених резултата испитивања на прописан начин, уз неопходну заштиту података о личности. Универзитет се активно и јавно, заједно са својим студентима и наставницима, бори против могућих нерегуларности и варања на испитима, користећи сва расположива средства. Као крајња мера примењују се етички, дисциплински и техничко-процедурални поступци у циљу спречавања негативног понашања. Стога се формирају сталне, а не *ad hoc*, етичке и дисциплинске комисије.

Универзитет у потпуности, свим учесницима у настави и научним истраживањима, запосленима, обезбеђује родну и полну равноправност, штити права мањинских група, делује против расизма, национализма, верске нетрпеливости и свих других негативних друштвених појава.

Деловање студената преко њихових легитимних независних органа, студентских парламената факултета и Универзитета, и учешће у одлучивању о свим релевантним питањима, подржано је од стране Универзитета. Универзитет координира у стварању адекватних услова за бављењем спортом студентске популације са циљем масовног учешћа студената, подстиче и подржава студентска такмичења у знању и вештинама, као и окупљање студената око друштвено корисних акција солидарности, очувања животне средине, одрживог развоја друштва.

Универзитет не толерише политичко деловање у академској заједници.

Универзитет је део целовитог система образовања. Заједно са другим нивоима образовања развија програме перманентног образовања. У редовној настави код студената се истичу ставови о потреби праћења развоја професије и развија се осећање значаја доживотног усавршавања. Бившим студентима се оставља могућност сталне комуникације са факултетима, преко алумни клубова факултета, уз њихово учешће у развоју модерних студијских програма, преко савета послодаваца, као и програма целоживотног учења. На универзитету се омогућавају преквалификације уз уважавање претходног нивоа и смера образовања.

ДРУГИ СТРАТЕШКИ ЦИЉ ИЗВРСНА НАУКА

Циљеви Универзитета у Београду у области научно-истраживачког рада су:

- Изврност у истраживању и висок квалитет научног истраживања
- Наука у служби наставе
- Обезбеђење равномерног развоја широког спектра научних области и дисциплина
- Наука у служби привреде; сарадња са привредом
- Неговање високих стандарда етичности процеса научног истраживања
- Обезбеђење аутономије и слобода у научноистраживачком раду
- Брига о наставничком и научничком подмлатку
- Отварање перспективе и могућности ангажовања најбољих студената у научном истраживању
- Учешће у националним научним пројектима
- Интернационализација и међународна сарадња; коауторства са истраживачима из иностранства
- Учешће у међународним научним пројектима
- Отворена наука – изазови финансирања истраживања и објављивања

- Међународна видљивост и упоредивост
- Побољшање услова за постдокторска истраживања
- Јачање научноистраживачке инфраструктуре и њена расположивост чланицама Универзитета

Универзитет у Београду, кога чине 31 факултет, 11 института и Библиотека, покрива све области науке и истраживања: природно-математичке, медицинске, техничко-технолошке и друштвено-хуманистичке, што представља добру основу за реализовање мултидисциплинарних научноистраживачких пројеката и развијање мултидисциплинарних студијских програма.

Три носећа стуба истраживачке стратегије Универзитета у Београду требало би да буду: (1) развој талентованих истраживача и обезбеђење атрактивног и инспиративног истраживачког окружења; (2) развој мултидисциплинарних истраживачких програма и интензивирање мултидисциплинарне сарадње, и (3) допринос истраживања решавању савремених изазова у друштву, образовању, здравству, култури, економији и физичком окружењу на националном, регионалном и глобалном новоу.

Визија Универзитета је да буде истраживачки интензиван и релевантан центар који тежи највишим стандардима квалитета, препознатљив у стварању вредности кроз знање и сарадњу на локалном, регионалном и међународном нивоу. У фокусу Универзитета су следећа стратешка опредељења: стварање знања и открића у истраживању кроз аутономно, слободно и независно истраживање највишег квалитета; рангирање међу најбољим регионалним универзитетима средње и југоисточне Европе; реализовање студијских програма заснованих на истраживању највишег квалитета, усклађено са потребама привреде у земљи и региону; покривање најширег могућег спектра научних области и дисциплина истраживањем, уз посебну пажњу посвећену тренутно слабије цитираним и мање атрактивним деловима наука; пружање висококвалитетних консултантских услуга у јавном и приватном сектору; подстицање студената, дипломаца и истраживача Универзитета да својим знањем и кроз истраживања допринесу развоју и добробити друштва; допринос међународној сарадњи, глобалном ангажовању и решавању савремених друштвених изазова кроз

мултидисциплинарну истраживачку сарадњу; стварање амбијента за иновације у компанијама у јавном и приватном сектору кроз сарадњу, како интерно тако и са екстерним партнерима; развијање оквира за последипломску истраживачку сарадњу и обуку са иностраним институцијама и индустријским партнерима; интензивирање размене талената и знања, локално, национално, регионално и глобално.

Докторске студије представљају знатан простор за успостављање више модалитета сарадње међу чланицама Универзитета и то не само на мултидисциплинарним темама, већ и међу факултетима и институтима у заједничком вођењу студената на првим научноистраживачким пројектима, као и рационалном коришћењу расположиве опреме.

Поред општег мотива, присутног како на институтима, тако и на факултетима, да се научно истраживање одвија ради стварања добре базе за одржавање корака са савременим сазнањима и напредним технологијама која обезбеђује услове за примену тих знања и иновација у привреди, на факултетима постоји један додатни и важан мотив, а то је квалитетна и савремена настава – настава која ће омогућити увид студентима у најновија достигнућа науке, технологије и технике; и не само то, већ на факултетима на којим се образује наставнички кадар за средње и основно образовање видимо исти тај мотив још израженије. На томе се темеље додатна очекивања друштвене заједнице за високом научном компетентношћу наставног особља.

Посебно истичемо забрињавајући пад интересовања младих за наставничка занимања. У уписним роковима током претходних неколико година забележен је занемарљиво мали број новоуписаних студената на студијске програме намењене школовању наставника физике, математике, хемије, филологије итд. Потребно је посебно мотивисати фундаментална истраживања упркос традиционално преовлађујућој друштвеној клими која увек приоритет даје примењеним и иновативним областима из чије су непосредне примене брже видљиви резултати. Стога је и на институцијама које финансирају научна истраживања да воде балансирану политику дефинисања тема како се ниједна страна не би запоставила и успорила у развоју.

Потребе савременог доба за мултидисциплинарним сагледавањем проблема и њиховим решавањем налаже виши степен повезивања

међу чланицама Универзитета, али и са спољним високошколским и научноистраживачким институцијама.

Универзитетска истраживачка заједница подржава принципе интегритета, разноликости и инклузивности у свим својим активностима. Ово се постиже храбрим и одлучним корацима, одређивањем приоритета коришћења расположивих ресурса, унапређењем истраживачке заједнице, улагањем у организационе структуре подршке и инфраструктуре и обезбеђењем финансијске одрживости.

Универзитет ради на остварењу визије кроз основне задатке који дефинишу његову мисију: реализује научна истраживања највишег квалитета; акредитује студијске програме засноване на истраживањима, међународно усклађене и упоредиве; обавља мултидисциплинарна истраживања у циљу решавања савремених друштвених изазова; обезбеђује равномеран развој широког спектра научних области и дисциплина, уз посебну пажњу посвећену развоју дисциплина које се тичу националних и културних специфичности региона, језика, етнологије, географије, економије, историје и сл; отвара перспективе и могућности ангажовања најбољих студената на научноистраживачким пројектима; подстиче развој истраживачких талената; учествује у националним и међународним научним пројектима; подржава интернационализацију и међународну сарадњу, и коауторства са истраживачима из иностранства; негује концепт отворене науке, суочен са свим изазовима финансирања истраживања и њиховог објављивања.

Универзитет подржава „истраживања без граница“ и подстиче истраживаче да прошире хоризонте знања и да заједничким радом проналазе решења за велике глобалне изазове 21. века, при чему су мултидисциплинарне теме доминантне за истраживаче Универзитета.

Универзитет иницира и подстиче стварање бољих услова за све модалитете постдокторских истраживања подједнако за истраживаче са иностраних високообразовних и научноистраживачких институција на институтима и факултетима Универзитета, као и за наше наставнике и истраживаче на другим институцијама. Стога, Универзитет охрабрује своје чланице да слободније користе форме постдокторског

усавршавања ради ангажовања већег броја младих истраживача из иностранства и обрнуто.

Електронски репозиторијум Универзитета, којим управља Универзитетска библиотека, координирајући, као матица, рад библиотека осталих чланица Универзитета, похрањује и чини доступним, сходно поштовању ауторских права, најзначајније публикације и представља најпотпунију базу метаподатака аутора Универзитета, дајући тако непроцењив допринос реализацији концепата отворене науке, „истраживања без граница“, е-науке и сл. Универзитетска библиотека наставља да даје свој допринос процесу дигитализације баштине Универзитета и представља централну тачку у њему, ослањајући се на подршку свих чланица и органа Универзитета.

Универзитет развија услове за адекватно вредновање и подстицање научних истраживања у пољу друштвено-хуманистичких наука, уз уважавање свих специфичности овог научног поља, као и научних области и дисциплина мање популарних и видљивих, имајући у виду шири друштвени интерес неопходности свеобухватне базе знања и компетенција.

Универзитет координира рационалним коришћењем својих људских ресурса, простора и капиталне опреме којим располажу његове чланице.

Универзитет са великом пажњом прати рангирања високошколских установа на престижним листама, према успешности и утицајима оствареним у образовним и научноистраживачким подухватима.

Јачање везе научних истраживања и наставе један је од приоритета. Да би остао укорак са иновацијама, потребно је да Универзитет развија више истраживачких програма са значајним међународним утицајем. Поред тога, циљ Универзитета је да постигне већи степен међународне конкуренције за сталне наставничке и истраживачке позиције и да регрутује талентоване истраживаче на високом међународном нивоу. Ово подразумева интензивније међународно повезивање и ангажовање академског особља у сталном или гостујућем статусу на Универзитету.

Како би се реализовали задати циљеви Универзитет тежи ка: повећању обима мултидисциплинарних истраживања и наставе;

интегрисању мултидисциплинарног фокуса унутар Универзитета; интегрисању услова за широку академску праксу; етичком, транспарентном, одрживом и за ширу јавност корисном деловању; промовисању и одбрани принципа академске аутономије и слободе, као и доприносу најбољој пракси у потрази за већом једнакошћу и и заштити разноликости.

ТРЕЋИ СТРАТЕШКИ ЦИЉ ФИНАНСИЈСКА ОДРЖИВОСТ

Циљеви Универзитета у Београду у области материјалног положаја и финансија су:

- Обезбеђење финансијске одрживости
- Обезбеђење аутономије и слободе у законитом располагању финансијским средствима
- Сигурност прилива буџетских средстава
- Статус сопствених прихода и расположивост
- Покриће реалних трошкова студирања
- Покриће материјалних трошкова
- Улагање у инфраструктуру и капиталну опрему
- Инвестиционо одржавање
- Легати и задужбине

Издвајања буџетских средстава за финансирање високог образовања су недовољна, а у условима кризе није реално очекивати да би у наредном периоду могла бити значајније увећана. Стога, Универзитет и његове чланице нису у позицији да могу дугорочно планирати финансијску сигурност за реализацију наставног процеса и научноистраживачког рада, имајући у виду да се основни извор за то неопходних средстава дефинише у Буџету Републике Србије. Буџетски оквир је могуће планирати искључиво на бази компарације података из ранијег периода са малом могућношћу предвиђања повећања средстава у будућем периоду и то због наведених буџетских ограничења и немогућности Универзитета да на то утиче. Универзитет треба да укаже надлежним државним органима да се без раста издвајања за финансирање образовања уопште, те високог

образовања, не може обезбедити значајнији одржив привредни раст, нити финансијска стабилност Универзитета, која је услов и подстицај за унапређење квалитета наставних и научних активности.

Сопствени приходи Универзитета и његових јединица представљају мањи део укупно потребних средстава и користе се за потребе финансирања континуитета пословних активности и најчешће компензирање недовољних буџетских средстава за покриће материјалних трошкова. Република Србија буџетским средствима покрива пре свега део бруто плата, доприноса и материјалних трошкова. Уз расположивост средстава на принципу 1/12 тешко је измиривати обавезе за материјалне трошкове, јер је због кашњења уплате средстава из буџета за ту намену, њихов проценат на месечном нивоу изузетно мали тако да су Универзитет и његове чланице у немогућности да благовремено измирују доспеле обавезе што отежава нормално одвијање наставног процеса и научноистраживачког рада.

Универзитет и његове чланице прибављају и одређена финансијска средства из европских и других фондова, с обавезом повлачења и трошења дефинисаним уговорима и буџетима пројеката. Најчешће је случај да високошколској установи остаје мало финансијских средстава, јер је потреба набавке неопходне опреме приоритетна у реализацији ових пројеката. Ова област је регулисана и интерним актом, али је обавеза да се поштује закључени уговори и буџети пројеката.

Приходи остварени од школарина су, по правилу, испод тржишне цене коштања и једва да покрију све трошкове који овом приликом настају.

Остали извори финансирања високошколских установа, попут комерцијалних пројеката, нису од већег значаја и зависе од позиције организационе јединице у локалној заједници или су резултат потребе и услова тржишта.

Високошколска установа врши расподелу средстава у складу са усвојеним Буџетом Републике и стога се Универзитет и његове чланице суочавају са изазовима који се тичу његовог даљег развоја, улагања у инфраструктуру и људске ресурсе, финансирања наставног процеса и научноистраживачког рада, као и боље унутрашње организације

и ефикасности рада. У овако неповољним условима потребно је обезбедити финансијску одрживост Универзитета и његових чланица. Да би се то обезбедило потребно је креирати нове моделе финансирања који ће поред буџетских укључити и сопствене изворе финансирања. Финансијска одрживост Универзитета подразумева раст издвајања из буџета за високо образовање, што би обезбедило да средства буду благовремено дозначена од стране државе не само за покриће зарада већ и за покриће материјалних трошкова Универзитета и његових чланица. Модели финансирања требало би да уважавају специфичности организационих јединица Универзитета, пре свега њихових могућности да обезбеде сопствена средства, а које би требало узети у обзир од стране државе приликом расподеле средстава из буџета појединим факултетима да би се обезбедила финансијска одрживост свих јединица Универзитета. У циљу ефикасног коришћења сопствених средстава, у складу са аутономијом Универзитета, модели финансирања морају обезбедити самосталност и слободу организационих јединица у коришћењу сопствених средстава уз контролу законитог и ефикасног улагања ових средстава, које би обезбедило њихов одрживи развој уз обезбеђење раста образовног и научног потенцијала.

Универзитет би требало у наредном периоду да искористи своје потенцијале и имовину којом располаже, а поред тога додатну прилику мора да потражи у претприступним фондовима Европске уније и другим међународним програмима и фондовима. Такође, могућности остварења додатних извора сопствених средстава налазе се на тржишту, у сарадњи са привредом, развојем иновација и трансфером знања и савремених технологија.

Требало би додатно активирати Универзитет и његове истраживаче у регионалним и међународним истраживачким програмима, који нуде могућност унапређења постојеће и набавке нове опреме. На тај начин ће се наставницима и истраживачима отворити нове могућности коришћења заједничке истраживачке инфраструктуре (капитална опрема, лабораторије, базе података, литература).

Универзитет би требало да у наредном периоду прилагоди своју организацију и пословање по угледу на модерне универзитете у Европи.

ЧЕТВРТИ СТРАТЕШКИ ЦИЉ **ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И УГЛЕД У ЈАВНОСТИ**

Циљеви Универзитета у Београду у области шире друштвене улоге су:

- Утицај Универзитета у Београду на развој високог школства и науке у земљи и региону
- Промовисање аутономије и слобода у раду академске заједнице
- Утицај на развој основног и средњег образовања у земљи

Универзитет је незаобилазни учесник у креирању друштвених одлука и правних норми повезаних са високим образовањем, и образовањем уопште. Ставови и искуства наставника и истраживача Универзитета у Београду морају бити уважавана приликом предлагања и усвајања промена које се дешавају на свим нивоима образовања у држави. Као најстарија и најзначајнија високошколска установа у Србији, Универзитет у Београду негује традицију високог образовања и чува континуитет развоја науке и струке у нашој земљи. Универзитет у Београду носи статус националног универзитета. Због тога Универзитет треба да подстиче и заузима водећу улогу у развоју високог образовања у Србији, водећи при том рачуна о очувању специфичности и угледа који поседује. Његов развој треба да буде такав да очува статус који има у региону и да се бори за што виши ранг међу универзитетима изван нашег дела Европе. Због тога се негује и подстиче сарадња са свим релевантним факторима високог образовања у региону, Европи и свету.

Универзитет је пример заштите основних људских права, права мањинских група, неговања родне и полне равноправности, борбе против расизма, национализма, и верске нетрпељивости.

Универзитет у Београду, уз остале универзитете, мора остваривати пресудан утицај на развој образовања и школског система у земљи, са задатком да заузме водећу позицију у тим процесима. Професори и истраживачи универзитета су главни креатори програма у основној и средњој школи и представљају део ауторских тимова за писање уџбеника, тимова за контролу и рецензирање учила на свим

нивоима образовања. Универзитетима мора да буде омогућено да се укључе у креирање и реализацију програма развоја основног и средњег образовања, разматрање и усвајање начина уписа у средње школе, а нарочито у систем проходности и политику уписа матураната у високе школе. Универзитет у Београду, сходно својој традицији и статусу националног универзитета, мора имати кључну улогу у свим пројектима, програмима и политикама валидације и класификације свршених средњошколаца за упис на факултете у нашој земљи.

При одабиру и рангирању студената мора посебно да се уважава аутономија Универзитета и свих његових чланица. Сва тела и органи Универзитета, сходно општем друштвеном интересу, треба да утичу на усаглашени развој основног и средњег образовања, посебно на заступљеност и садржај предмета у школама, као и усклађеност са наставом на факултетима на којима се образовање матураната и наставља.

Овај документ представља полазиште и иницијативу за доношење стратешких и акционих докумената чланица Универзитета у периоду који је пред нама.

Универзитет у Београду – преглед броја запослених и броја студената

Универзитет у Београду - запослени и студенти	Укупно запослених	Запослени са докторатом наука	Студенти
Архитектонски факултет	192	80	1759
Биолошки факултет	305	170	1832
Географски факултет	96	66	1373
Грађевински факултет	226	119	2741
Економски факултет	214	100	6892
Електротехнички факултет	264	117	5306
Математички факултет	204	94	2288
Машински факултет	396	170	4260
Медицински факултет	1409	646	5968
Пољопривредни факултет	411	199	3793

Правни факултет	142	62	8161
Православни богословски факултет	74	36	1473
Рударско-геолошки факултет	205	91	1201
Саобраћајни факултет	237	121	2242
Стоматолошки факултет	408	107	1654
Технички факултет у Бору	133	68	585
Технолошко-металуршки факултет	207	96	2032
Факултет безбедности	73	37	2350
Факултет ветеринарске медицине	224	107	1567
Факултет за образовање учитеља и васпитача	159	98	2075
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију	122	84	2172
Факултет за физичку хемију	61	27	520
Факултет организационих наука	277	134	6688
Факултет политичких наука	147	89	3911
Факултет спорта и физичког васпитања	111	59	1482
Фармацеутски факултет	278	118	2802
Физички факултет	101	48	551
Филозофски факултет	434	314	4331
Филолошки факултет	455	206	7222
Хемијски факултет	196	69	978
Шумарски факултет	425	89	1389
Електротехнички институт „Никола Тесла“	126	13	/
Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“	326	230	/
Институт за медицинска истраживања	96	68	/

Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство	108	58	/
Институт за мултидисциплинарна истраживања	127	84	/
Институт за нуклеарне науке „Винча“	771	359	/
Институт за примену нуклеарне енергије – ИНЕП	86	34	/
Институт за физику	377	129	/
Институт за филозофију и друштвену теорију	78	44	/
Институт за хемију, технологију и металургију	228	155	/
Институт „Михајло Пупин“	187	27	/
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“	74	9	/
Ректорат Универзитета у Београду/Студије при Универзитету	99	4	431
УКУПНО НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ	10869	5035	92029

(Београд, 21. јун 2023. године; Број: 06-2123/5-2023)

ПРЕДСЕДНИК СЕНАТА
РЕКТОР
проф. др Владан Ђокић, с.р.